

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI

FARG'ONA DAVLAT UNIVERSITETI

**FarDU.
ILMIY
XABARLAR-**

1995 yildan nashr etiladi
Yilda 6 marta chiqadi

5-2022

**НАУЧНЫЙ
ВЕСТНИК.
ФерГУ**

Издаётся с 1995 года
Выходит 6 раз в год

M.M.Karimov	
A.Qodiriyning “O‘tkan kunlar” romanining inglizcha tarjimalarida leksik- stilistik bo‘yoqdorlikni saqlash tamoyillari	125
A.A.Shernazarov, X.J.Jamolova	
“Boburnoma”dagi forscha baytlarning mualliflari	129
M.B.Rajabova	
Alisher Navoiy ijodida marsiya va lavhalar	133
G.S.Qurbonova	
Nurali Qobul ijodida ayol ruhiyati tasviri	140
M.K.Mirzoyev	
Farzona Xo‘jandiy she‘rlarida motam marosimining badiiy ifodasi	145
M.A.Jo‘rayeva	
Cho‘lponning “Vayronalar orasida” asari janr xususiyatlari	149
L.A.Masharipova	
O‘zbekimning go‘zal urf-odatları	154

TILSHUNOSLIK

M.Y.Mamajonov, Z.A.Mirzamatova	
Diplomatik munosabatlar ramz va turlarining tasniflari	158
Z.Sh.Pazilova	
O‘zbek va nemis tillarida to‘y bilan bog‘liq leksik birliklar	163
M.Y.Xusaynova	
O‘zbek va ingliz tillarida paxta leksemasining lingvomadaniyatda aks etishi	168
M.M.Mamajanova	
Ingliz tili grammatikasining retseptiv ko‘nikmalarini o‘rgatish	172
N.A.Xoshimova, M.R.Nematjonova	
Tarjimada realiyalar masalasi	176
X.M.Maripova	
Frazeologik birliklarning lingvokulturologiya bilan bog‘liqligi	179
N.A.Mansurova	
Tilshunoslikda terminologiya masalalari	183
M.R.Komilova	
O‘zbek tilshunosligida o‘zlashma leksemalarning o‘rganilishi tarixi.....	187
J.X.Djamolov	
O‘zbek tilining davlat tili maqomiga erishish jarayoni	192
Sh.T.Yusupova	
Lingvistik interferensiya hodisasining mohiyati xususida	197
M.O.Batirxanova	
Somatik frazeologik birliklar tadqiqida “Madaniy kodlar”	201
G.X.Saydullayeva, O.P.Uralova	
“TikTok” ijtimoiy tarmoq izohlarida xorijiy so‘zlarning izohlarda ishlatilishi.....	203
M.M.Nurmatova, M.O.Oripova	
Nutqiy etiketni shakllantirishda madaniyat va ijtimoiy omillarning o‘rni.....	206

MATEMATIKA

A.K.Yusupova, B.Qurbonov	
Ba‘zi biologik jarayonlarni differensial tenglamalar yordamida o‘rganish	209
O‘.U.Ismailov	
Atoqli otlar nazariyasi va semantikasi.....	214

FIZIKA– TEXNIKA

E.X.Bozorov, M.A.Abdullayeva	
Oliy ta‘lim muassasalarida “radiatsiya xavfsizligi” fanini o‘qitishda interfaol metoddan foydalanish	218

“BOBURNOMA”DAGI FORSCHA BAYTLARNING MUALLIFLARI

МУАЛЛИФОНИ БАЙТҲОИ ФОРСИИ “БОБУРНОМА”

АВТОРЫ ПЕРСИДСКОГО СТИХА "БАБУРНАМЕ"

AUTHORS OF THE PERSIAN VERSE "BABURNAME"

Шерназаров Акмал Андиёқулович¹, Жамолова Хиромон Жумабоевна²¹Шерназаров Акмал Андиёқулович

– дотсенти кафедраи филологияи тоҷик ва забонҳои Шарқи хориҷии Донишгоҳи давлатии Самарқанд.

²Жамолова Хиромон Жумабоевна

– магистри Донишгоҳи давлатии Самарқанд

Annotatsiya

Movorounahr va Xuroson madaniy, ijtimoiy va siyosiy hayotining shakllanishi va takomillashuvini aks ettirishda Zahiriddin Muhammad Boburning "Boburnoma" siningo'ri beqiyosdir. Bu tarixiy durdona nafaqat xalqning o'tmishdagi voqealarini o'zida mujassamlashtirib, so'zlab beradi, balki adabiy asar sifatida o'zbek mumtoz adabiyotining shakllanishi va rivojlanishida samarali o'rin qoldirdi. Ushbu maqolada "Boburnoma" da tilga olinmagan forsiy misralar mualliflari va bu misralardagi ayrim xatolarni o'rganilib, tadqiq etilgan.

Аннотация

Нақши “Бобурнома”-и Заҳириддин Муҳаммад Бобур дар инъикоси ташаккули такомули ҳаёти маданияву фарҳанги ва иҷтимоиву сиёсии Мовароуннаҳру Хуросон беандоза аст. Ин шоҳасари таърихӣ натанҳо таворихи гузаштаи мардумро таҷассум кардаву бозгӯй мекунад, балки чун осори адабӣ дар ташаккули такомули адабиёти мумтози ўзбек нақши муассиреро боқӣ гузоштааст. Дар ин мақола муаллифони байтҳои форсие, ки дар “Бобурнома” зикри худро наёфтаанд ва баъзе ағлоти байтҳои мазкур мавриди омӯзишу пажӯҳиш қарор гирифтааст.

Аннотация

Роль «Бобурномы» Захириддина Мухаммада Бабур в отражении становления и совершенствования культурной, общественной и политической жизни Мовароуннахр и Хорасана огромна. Этот исторический шедевр не только воплощает и рассказывает истории народа прошлого, но и как литературное произведение оставил эффективную роль в становлении и развитии узбекской классической литературы. В данной статье изучены и исследованы авторы персидских стихов, не упомянутых в «Бобурноме», и некоторые ошибки этих стихов.

Abstract

The role of Zahiriddin Muhammad Babur's "Boburnoma" in reflecting the formation and improvement of the cultural, social and political life of Eastern Khurasan is immense. This historical masterpiece not only embodies and recounts the past stories of the people, but as a literary work, it has left an effective role in the formation and development of Uzbek classical literature. In this article, the authors of Persian verses that are not mentioned in "Boburnoma" and some errors of these verses are studied and researched.

Kalit so'zlar: Zahiriddin Muhammad Babur, "Boburnoma", muallif, fors-tojikadabiyoti, "Guliston", "Shohnoma", "Xamsa", xatolar.

Калидвожаҳо: Заҳириддин Муҳаммад Бобур, «Бобурнома», муаллиф, адабиётфорси-тоҷикӣ, «Гулистон», «Шоҳнома», «Хамса», ғалатҳо.

Ключевые слова: Захириддин Мухаммад Бабур, «Бобурнома», автор, персидско-таджикская литература, «Гулистон», «Шахнома», «Хамаса», ошибки.

Key words: Zahiriddin Muhammad Babur, "Boburnoma", author, Persian-Tajik literature, "Guliston", "Shahnama", "Khamasa", errors.

САРСУХАН

Ба ҳамаи мо мусаллам аст, ки Заҳириддин Муҳаммад Бобур яке аз чеҳраҳои намоёну дурахшони адабиёти ўзбек, саркардаи ҷасуру шуҷоъ, инсони дурандешу хирадманде буд, ки дар таърихнигориву иншои шеъри ноб дар замони хеш ҳамто надошт. Дар бораи ин шахсияти бузургу беҳамто сухан ронда, якчанд ғалатҳои абёти форсии шоҳасараш – “Бобурнома”-ро дар мақолаи “Абёти форсии “Бобурнома” таҳти назари хеш қарор дода будем ва зикр кардан ба маврид аст, ки бисёр байтҳои форсие, ки дар “Бобурнома” барои тақвияти афкори муаллиф мавриди истифода қарор гирифтааст, зикри муаллифон ба чашм намерасад. Ҳамзамон, дар байтҳои форси зимни китобат ғалатҳои чузъие роҳ ёфтаанд, ки ба дарки маънӣ халал ворид месозанд. Таҳияи шакли дурусти байтҳои форси-тоҷикии “Бобурнома” аз масъалаҳои муҳими натанҳо адабиётшиносӣ, балки иҷтимоиву фарҳангиву тарихнигорӣ низ маҳсуб мегардад. Зеро ҳамасол дар мамлакатамон

ба таври густурда истиқбол намудани ҷашнвораи шоҳ ва шоир – Заҳириддин Муҳаммад Бобур дар шинохти шахсият, сиёсатмадорӣ ва камоли эҷодии ӯ нақши муҳимро соҳиб аст.

ТАҲЛИЛИ АДАБИЁТҶО ВА УСЛУБҶО

Аксари нусхаҳои “Бобурнома”, ки дар солҳои мухталиф дар Ўзбекистон ба нашр расидаанд, аз ҷиҳати сифату таъдод яке аз дигаре беҳтар ба назар расанд ҳам, он абёти форсӣ-тоҷикӣ, ки муаллиф дар асар истифода кардааст, бидуни тағйирот, бо ҳамон иштибоҳоти мавҷуда ба таъб расидаанд. Аксари ағлоти ин нусхаҳо зимни баргаронии хати форсии тоҷикӣ ба хати криллиасос рух додаанд. Муқоисаи абёти форсии “Бобурнома” бо нашрҳои крилии “Гулистон”-и Саъдии Шерозӣ, “Шоҳнома”-и Абулқосими Фирдавӣ, “Хамса”-и Низомии Ганҷавӣ ва дигар адибон сурат гирифтааст, ки асарҳои номбурда заминаи таҳқиқи кунунии мо маҳсуб меёбад.

НАТИҶАҶО ВА МУҲОКИМА

Шакли дурусти байтҳои форсии “Бобурнома”-ро хонандагони хушзавақ ва аз осори адабии мумтози адабиёти форсии тоҷикӣ огаҳ ба зудӣ шояд, ки пай баранд, аммо на ҳамаи хонандагон ба маърифати дурусти он дасрасӣ доранд. Бисёр иттифоқ афтада, ки бархе аз абёти шоирони мумтозу муосир ба исми дигаре интисоб ёфта. Бинобарон, донишмандони шаклҳои дурусти байтҳо ва муаллифони он барои хонандагони “Бобурнома”-ро зарур мешуморем ва натиҷаи ҷустуҷӯҳои мо дар ин раванд идома дошта, муваффақ ба ин гардидем, ки абёти:

Имрӯз бикуш, чу метавон кушт,

Оташ чу баланд шуд, ҷаҳон сӯхт.

Магзор, ки зиҳ кунад камонро,

Душман чу ба тир метавон дӯхт[1.105].

дар “Бобурнома” бемуаллиф оварда шудааст. Муаллифи он Саъдии бузург мебошад. Бархе бар ин ақидаанд, ки дар ин абёт калимаҳои “бикуш” ва “зиҳ” дар имлои забони тоҷикӣ дар шакли “бикӯш” ва “зеҳ” навишта мешавад. Онҳое, ки ин китобро мехонанду балад ба ашъори форсиянд, шояд маъниро дуруст дарк кунанд, аммо барои ононе, ки форсиро балад нестанд, дарки матлаб душвор аст. Бикӯш-асоси замони ҳозираи феъл, яъне кӯшидан, ранҷ кашидан аст, бикуш бошад, асоси замони ҳозираи феъл, яъне куштан аст, ки байни ин ду мафҳум тафовут аз замин то осмон аст ва дар “Гулистон”-и Саъдӣ низчунин омада:

Имрӯз бикуш, чу метавон кушт,

Оташ чу баланд шуд, ҷаҳон сӯхт.

Магзор, ки зеҳ кунад камонро,

Душман чу ба тир метавон дӯхт[2.186].

Бояд тазаккур дод, ки ба “Гулистон”-и Саъдӣ шореҳони гузаштаву муосир шарҳи бисёре нигоштаанд ва мувофиқ ба андешаи Муҳаммади Хазойилӣ “«Ишораест ба ҳадиси набавӣ: «Уқтулул-муъзӣя қабла ан йуъзӣя»»; «Муъзӣ (азияткунанда)-ро пеш аз он, ки озоре расонад, бикушед» [3.682]. Яъне шакли “бикуш” дуруст аст ва калимаи “зеҳ”, ки дар шакли “зиҳ” омадааст, аз тағйиротҳои овозии забони ўзбекист, ки дар имло акси худро ёфтааст ва ба маънии байт халале ворид намесозад.

Байте дигар аз “Бобурнома”, ки аз “Гулистон” вом гардида:

Мабин он бедамиятро, ки ҳаргиз

Нахоҳад дид рӯи некбахти.

Тан осони гузинад хештанро,

Зану фарзанд бигзорад ба сахтӣ[1.283].

Дар абёти болоӣ калимаҳои “бедамият” “некбахти” “тан осони”, “сахти” бояд дар шакли “беҳамият”, “некбахтӣ” ва “сахтӣ” бояд китобат мешуд. Сар то сари нашри китоб қоидаи “й”-и дароз ва бандаки изофии “и” риоя нашудааст, ки ин ба маъноӣ байтҳо халал расонда, барои дарки маънии байт мушкилӣ пеш меорад. Мисраи сеюм бошад дар аксари нашрҳои “Гулистон” ва шарҳҳои ба он навишташуда “Ки осонӣ...” омадааст:

Мабин он беҳамиятро, ки ҳаргиз

Нахоҳад дид рӯи некбахтӣ.

Ки осонӣ гузинад хештанро,

Зану фарзанд бигзорад ба сахтӣ[2.33/5.95].

Байти зер ба қалами Фирдавӣ мансуб буда, дар “Бобурнома” зикри муаллифи асару байт ба назар намерасад.

Ситеза ба ҷое расонад сухан,

Ки вайрон кунад хонадони кӯҳан[1.233].

Дар мисраи дуюм калимаи “хонадон” дар “Шоҳнома”-и Фирдавӣ “хонумон” омадааст:

ADABIYOTSHUNOSLIK

Ситеза ба чоё расонад сухан,
Ки вайрон кунад хонумони кӯҳан[4.49].

Дар ФТЗТ[6.449] вожаҳои хонадон ва хонумон ба маънии аҳли оила, бисоти хона, бошандагони он шарҳ ёфта бошад ҳам, ин калимаҳо дар ин маврид муродифи ҳамдигар шуда наметавонанд. Зеро вожаи хонумон бештар ба маънии ҳаёт, зиндагии хуши собиқа омадааст, ки калимаи “хонадон” ин маъниро наметавонад фарогир бошад.

Дар дарҷи ин байти Низомӣ низ иштибоҳ дар “Бобурнома” ба назар мерасад:

Чаҳонгире таваққуф бар наёбад,
Чаҳон онро бувад, кӯ беҳ шитобада.
Ҳама чизи зи рӯи кадхудои-
Сукун меёбад илло подшоҳӣ[1.338].

Дар навишти вожаҳои “чаҳонгире”, “барнаёмад”, “кӯ”, “чизи” “кадхудои”, “подшоҳӣ” дар хати криллий ғалатҳои имлоӣ дар натиҷаи нодурст хондани хати форсӣ падид омадааст. Масалан, калимаҳои “чаҳонгирӣ” ва “чаҳонгире”, “чизӣ” ва “чизе”, “кадхудой” ва “кадхудое” ва амсоли инҳо тарзи навишти яхела доранд, ки мантиқан дарёфти он ба фаҳми хонанда вобаста аст. Илова бар ин, баъзан якҷо ва ҷудо аз ҳам навиштани таркибҳо низ ба маънии байт иртибот дорад. Чунончи: бар натобад-барнатобад, бар шитобада-баршитобада ва ғайра. Ивазёбии мисраҳо низ ба пайдарҳамии фикр таъсири манфӣ дорад. Асли ин абёт чунин аст:

Чаҳон он кас барада, к-ӯ баршитобада,
Чаҳонгирӣ таваққуф барнатобада.
Ҳама чизе зи рӯи кадхудой
Сукун бартобада, илло подшой.[7.243].

Яке аз ғалатҳои муҳиме, ки дар навишт ва гуфтори ўзбекзабонони кунунӣ ба назар мерасад, ин надонистани тафовути овоз ва ҳарфҳои х ва ҳ мебошад, ки чунин ғалатро дар осори бузургон низ ворид намудаанд. Таваҷҷуҳ кунед ба ин байт, ки вожаи “коҳ” ва вожаи “қоҳ” табдил ёфта, назокату фасоҳати байтро ба қароҳату қабоҳат табдил додааст:

Агар сад сол монӣ в-ар яке рӯз,
Бибояд рафт аз ин **қоҳи** дилафрӯз[1.124].
Шакли дурусташ:
Агар сад сол монӣ в-ар яке рӯз,
Бибояд рафт аз ин **коҳи** дилафрӯз[7.162].

Даҳ дарвеш дар гилеме **бихуспанд**, ду подшоҳ дар иқлиме нағунҷанд[1.127].

Шакли дурусташ: Даҳ дарвеш дар гилеме **бихуспанд**, ду подшоҳ дар иқлиме нағунҷанд[2.18].

Мисраи дуҷуми байти зер бошад, дар матни “Бобурнома” афтодааст:

Расида буд балое, валебахайр гузашт,[1.335]
Нарехт дурди маю муҳтасиб зи даёр гузашт[8].

Зимни омӯзишу пажӯҳиши абёти форсии “Бобурнома”, ки муаллифон зикр нагардидаанд, бар мо муяссар гардид, ки муаллифи байтҳои зеринро муайян намоем:

Ту бадкунандаи худро ба рӯзгор супор,
Ки рӯзгор туро чоқарест кинагузор[1.168].

Ин байти Фарруҳии Сиистонист, ки дар Луғатномаи Деҳхудо чун далел бар шарҳи вожаҳо омадааст[9].

Байти зер:

Зани бад дар саройи марди накӯ
Ҳам дар ин олам аст дӯзахи ӯ[1.178].

Дар боби дуввуми ҳикояти 31-уми “Гулистон”-и Саъдӣ омадааст[2.79].

Муаллифи байти зерин Низомии Ганҷавист ва ин байт дар оғози достони “Лайлӣ ва Маҷнун” ба назар мерасад[7.46].

Ҳар некӯ баде, ки дар шумор аст,
То дарнигарӣ, салоҳи қор аст[1.209].

Қитъаи зер дар ҳикоятҳои боби аввали “Гулистон”-и Саъдӣ, ки “Дар сирати подшоҳон” унвон дорад, дар тақвияти хислати некӯ бад омадааст[2.22].

Замини шӯра сунбул бар наёрад,
Дар ӯ тухми амал зоеъ магардон.
Накӯӣ бо бадон қардан чунон аст,

Ки бад кардан ба ҷои некмардон[1.211].

Байти зер мансуби Низомист ва ин байт дар достони “Искандарнома”-и ӯ оварда шудааст[10.15].

Агар теғи олам бичунбад зи ҷой,
Набуррад раге, то нахоҳад Худой[1.213].

Байти зер бошад, аз Салмони Соваҷист, дар боби “Шикоят аз рӯзгор”, қасидаи 11 омадааст [8]:

Парешони ҷамъею ҷамъе парешон,
Гирифтори қавмею қавме аҷоиб[1.288].

Иқтибос дар “Бобурнома” аз Ҳақим Фирдавсии Тӯсӣ нисбати дигар шоирони мумтоз зиёдтар ба ҷашм мерасанд. Байтҳои зер низ аз “Шоҳнома”-и ин бузургвор аст[12.49/4.13].

Ба номи накӯ гар бимирам, равост,
Маро ном бояд, ки тан маргрост[1.345].

Фурӯрафту бар рафт рӯзи набард,
Нами хун бо моҳию бар моҳ гард.
Зи сумми сутурон дар он паҳндашт
Замин шаш шуду осмон гашт ҳашт[1.335].

ХУЛОСА

Осори тарихиву адабии бузургони адабиёти мумтози ўзбекро, ки бо хати арабиасоси кӯҳани ўзбекӣ китобат шудаанд, наметавон оро аз вожагони форсии тоҷикӣ тасаввур кард. Барои баргардонии онҳо бо хати крилиасос ва ё лотиниасос барои матншиносон ва манбаъшиносон донишмандони забони адабии форсии тоҷикӣ ҳатмист. Дар натиҷаи дуруст нахондан, маънии луғавии вожагонро дуруст маърифат накардан ва ё надонишмандони имлои вожаҳои хати кӯҳан боиси содир шудани ғалатҳои бешуурона ва ё ғайриихтиёрӣ мегардад, ки мазмуну мундариҷаи мантро аз ғояе, ки муаллиф назардошт кардааст, дур мебарад. Ин гуна ғалатҳо натавонанд дар “Бобурнома”, балки дар дигар осори классикон низ ба мушоҳида мерасанд. Аз ин нуқтаи назар Қарори Президенти Республикаи Ўзбекистон Ш.М.Мирзиёев “Дар бораи тадбирҳои боз ҳам тақвият додани системаи ҳифз, тадқиқ ва тарғиби маъхазҳои хатии қадима” аз 24 майи соли 2017[12] барои таҳқиқи амиқи манбаъҳои хатии осори пешинӣ мусоидат хоҳад кард ва умед бар он дорем, ки нашрҳои минбаъдаи осори тарихиву адабии пешинӣ боз ҳам саҳеҳтару мукамалтар ва оро аз ғалатҳои ҷиддӣ манзури хонандагонӣ хушзавқ мегардад.

АДАБИЁТҲОИ ИСТИФОДШУДА:

1. Заҳириддин Муҳаммад Бобур:-Бобурнома. Тошканд. 2019, 447 саҳ. (Zahiriddin Muhammad Babur:-Baburnama. Tashkent. 2019, 447 p)
2. Саъдии Шерозӣ:- Гулистон. Душанбе, Маориф ва фарҳанг, 2018, 234 саҳ. (Saadi Shirazi:- Gulistan. Dushanbe, Education and Culture, 2018, 234 pages).
3. Муҳаммади Хазойилӣ:- Шарҳи «ГУЛИСТОН». Техрон, интишороти Фаҳри Розӣ, ҷопи даҳум, 1379 ҳ. ш. (Mohammad Khazayili:- Review of "GULISTON". Tehran, published by Fakhri Razi, tenth edition, 1379 H. sh.)
4. Абулқосим Фирдавсӣ. Шоҳнома. Душанбе, Адиб, ҷилди 2, 1987. (Abulqasim Firdavsi. Shahnameh. Dushanbe, Adib, volume 2, 1987).
5. Обид Шакурзода. Шарҳи “Гулистон”:-Душанбе. Адиб, 2014, 541 саҳ. (Obid Shakurzoda. Review of "Guliston": - Dushanbe. Adib, 2014, 541 p.)
6. Фарҳанги тафсирии забони тоҷикӣ. (Зери таҳрири Сайфиддин Назарзода), Душанбе, Шучоён, ҷилди 2, 2008. (Interpretation culture of the Tajik language. (Edited by Sayfiddin Nazarzoda), Dushanbe, Shujoian, volume 2, 2008).
7. Низоми Ганҷавӣ. Ҳамса. (Силсилаосори адибони мумтоу муосири тоҷик) Душанбе. Адиб. 2012, ҷилди 19, 480 саҳ. (Ganjavi:-Hamsa. Dushanbe. Adib. 2012, volume 19, 480 pages.)
8. Шабакаи иҷтимоии ganjoor.net (Social network ganjoor.net)
9. Алиакбари Деҳхудо:-Луғатнома (зери назари дуктур Муҳаммади Мӯъин, дуктур Сайид Ҷаъфари Шаҳидӣ). Муассисаи Луғатномаи Деҳхудо. 1325 ҳ.ш. ҷилди 6, 1606 саҳ. (Aliakbari Dekhudo: Dictionary (under the supervision of Dr. Mohammad Mu'in, Dr. Syed Ja'far Shahidi). Institute of the Dictionary of Dekhudo. 1325 A.H. Volume 6, 1606 pages.)
10. Низоми Ганҷавӣ. Ҳамса. (Силсилаосори адибони мумтоу муосири тоҷик) Душанбе. Адиб. 2012, ҷилди 21, 480 саҳ. (Ganjavi:-Hamsa. Dushanbe. Adib. 2012, volume 21, 480 pages.)
11. Абулқосим Фирдавсӣ. Шоҳнома. Душанбе, Адиб, ҷилди 5, 1987. (Abulqasim Firdavsi. Shahnameh. Dushanbe, Adib, volume 5, 1987).
12. ПҚ-2995-сон 24.05.2017. Қадимий ёзма манбаларни сақлаш, тадқиқ ва тарғиб қилиш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари туғрисида. <https://lex.uz/docs/5854226> (PQ-2995 dated 05/24/2017. On measures to further improve the system of preservation, research and promotion of ancient written sources. <https://lex.uz/docs/5854226>)